

Janusz Toruński
Henryk Wyrębek

Znaczenie sektora bankowego w finansowaniu ochrony środowiska w Polsce na przykładzie BOŚ w latach 2000–2007

Meaning of the bank sector in financing the environmental protection in Poland on the example of BOŚ in years 2000–2007

Finansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska w Polsce to stosunkowo nowy, lecz szybko rozwijający się obszar działalności na rynkach finansowych. Obejmuje ono finansowanie wydatków bieżących na funkcjonowanie urzędów ochronnych i służb ochrony środowiska oraz finansowanie realizacji inwestycji związanych z ochroną i rekultywacją środowiska. W artykule przedstawiono udział sektora bankowego w finansowaniu ochrony środowiska w Polsce na przykładzie Banku Ochrony Środowiska.

Wstęp

Rynek finansowania ochrony środowiska jest kształtowany przez własne instytucje (fundusze ekologiczne, fundacje, fundusze inwestycyjne itp.) oraz stale powiększające się grono klientów, których motywują zaostrzone normy ekologiczne i wzmocniony system przestrzegania prawa ekologicznego. Powstałe w trakcie ostatnich lat zaległości w finansowaniu przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska oraz unijne standardy ekologiczne wpływają na rozmiary, dynamikę i kierunki rozwoju tego rynku. Sytuacja ta powoduje, że jest on coraz bardziej powszechny (mnogość i zróżnicowanie realizowanych projektów), zasobny (rośnie udział wydatków na ochronę środowiska w PKB) oraz zróżnicowany (wiele źródeł finansowania inwestycji ekologicznych).

Obecnie inwestycje ekologiczne w Polsce są finansowane ze środków pochodzących z kilku źródeł. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zajmuje naczelne miejsce wśród dysponentów środków publicznych. System funduszy ekologicznych uzupełniają środki pochodzące z budżetu państwa, konwersji polskiego długu zagranicznego, pieniądze różnych fundacji ekologicznych, banków komercyjnych, funduszy inwestycyjnych, instytucji leasingowych, pomocy zagranicznej i środków własnych ludności. Źródła publiczne (fundusze ekologiczne, fundacje, pomoc zagraniczna, budżet centralny i budżety jednostek samorządu terytorialnego) dominują na rynku ochrony środowiska i są wykorzystywane do wspierania realizacji polityki ekologicznej państwa oraz regionalnych i lokalnych programów ochrony środowiska. Sektor prywatny (fundusze inwestycyjne, banki, środki finansowe inwestorów) ulega wzmocnieniu poprzez postępujący proces prywatyzacji i przenoszeniu rynkowych zasad finansowania inwestycji w obszar inwestycji ekologicznych.

Fundusze ekologiczne (celowe) - powołane w celu zapewnienia niezależności źródeł finansowania przedsięwzięć proekologicznych od budżetu państwa. Funkcjonują w formie funduszy celowych, są zatem urządzeniami wyspecjalizowanymi, służącymi finansowaniu wąskiej, ściśle określonej grupy celów, w oparciu o zasoby publiczne, gromadzone ze ściśle określonych źródeł. Fundusze te, gromadzą wpływy z opłat ekologicznych płaconych przez podmioty gospodarcze, oraz kar nakładanych za ponadnormatywne zanieczyszczanie środowiska. Dofinansowują w formie dotacji i preferencyjnych pożyczek, podejmowane w całym kraju przedsięwzięcia służące ochronie środowiska naturalnego¹. Działają na czterech szczeblach:

- krajowym (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej),
- regionalnym (wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej),
- lokalnym (powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej),
- gminnym (gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej).

Fundusze ekologiczne tworzą istotny segment rynku finansowania ochrony środowiska. Najważniejszymi funduszami ekologicznymi są: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz jego odpowiedniki wojewódzkie, powiatowe i gminne, Fundusz Leśny a także Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

Fundacje ekologiczne- powstały na mocy Ustawy o fundacjach² w celu rozwiązywania konkretnych problemów z zakresu ochrony środowiska. Działają one na rynkach lokalnych poprzez wspieranie inicjatyw ekologicznych. Dzielą się na prowadzące działalność gospodarczą oraz takie, które ograniczają się tylko do wydatkowania środków pochodzących od założycieli i z darowizn. Niektóre z nich ograniczają się do udzielania rad, konsultacji i opiniowania programów oraz materiałów z zakresu ochrony, środowiska³. Pełnią one znaczącą rolę w finansowaniu ochrony środowiska, a w szczególności cztery duże fundacje, które powstały i funkcjonują dzięki pomocy zagranicznej: Fundacja Ekofundusz, Fundacja Wspomagania Wsi, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Fundusze inwestycyjne- finansowanie za pośrednictwem udziałów lub pożyczek oferowanych przez fundusze inwestycyjne stanowi nowy i potencjalnie ważny segment rynku finansowania ochrony środowiska. Inwestowanie poprzez fundusz inwestycyjny stanowi formę wspólnego i pośredniego uczestnictwa. W niektórych funduszach inwestycyjnych wprowadzono na rynek ekologiczne fundusze inwestycyjne, czyli fundusze, w których działalności uwzględnia się kryterium ekologiczne (działalność ekologiczną emitenta). Fundusze uwzględniające kryterium ekologiczne inwestują w technologię ekologiczną (np. w firmy specjalizujące się w recyklingu czy oczyszczaniu środowiska) oraz w firmy, w których spełniane są wymogi ochrony środowiska, chociaż ich działalność nie jest związana z ochroną środowiska. Fundusze te, stanowią ofertę nie tylko dla inwestorów, którzy uwzględniają kryterium ekologiczne, ale również dla tych, którzy nie uwzględniają tego kryterium, a którzy zainteresowani są perspektywicznym

¹ A. Hołuj, Fundusze celowe jako źródło finansowania ochrony środowiska w Polsce, w: Famielec, J. (red.), Finansowanie ochrony środowiska w Polsce w warunkach osłabienia finansów publicznych, WYDAWNICTWO AKADEMII EKONOMICZNEJ W KARKOWIE, Karków 2005, s.219

² Ustawa o fundacjach Dz. U. z 1991r. nr 46, poz 203, z późn.zm.

³ M. Stefański, Finanse w ochronie środowiska, WYDAWNICTWO WYŻSZEJ SZKOŁY HUMANISTYCZNO-EKONOMICZNEJ WE WŁOCŁAWKU, Włocławek 2004, s.61

ekoprzemysłem. Zaletą tej formy finansowania jest kreowanie popytu na emisje papierów wartościowych ekologicznych emitentów. Inwestycje funduszy inwestycyjnych stanowi dobrą publiczną formę prezentacji firm ekologicznych a to z pewnością służy promowaniu zasad poszanowania środowiska w gospodarce.

Institucje leasingowe- leasing jest jedna z najszybciej rozwijających się form finansowania inwestycji w Polsce, coraz częściej wykorzystywaną przy finansowaniu inwestycji proekologicznych. Leasing stanowi atrakcyjną formę finansowania przedsięwzięć dla podmiotów niekomercyjnych gdyż pozwala prowadzić inwestycje przy niskim udziale posiadanych środków oraz umożliwia realizację projektów niezależnie od otrzymywanych pożyczek i dotacji celowych Leasing urządzeń służących ochronie środowiska jest wygodnym i stosunkowo tanim narzędziem finansowania dla podmiotów, którym brakuje pieniędzy i dobrych zabezpieczeń kredytu. Możliwość rozłożenia finansowania przedsięwzięcia w długim okresie sprawia, że leasing jest bardziej elastyczny i uniwersalny od kredytu bankowego. Institucje leasingowe dostosowują oferty do warunków lokalnych umożliwiając sterowanie strumieniami finansowymi stosownie do możliwości i wymagań klienta.

Środki zagraniczne- to nakłady na ochronę środowiska ponoszone przez podmioty zagraniczne w ramach pomocy bilateralnej, pomocy Unii Europejskiej, międzynarodowych fundacji, a także środki pochodzące z ekokonwersji polskiego długu zagranicznego, czyli umorzenia części zadłużenia. Środki zagraniczne mają postać dotacji dewizowych i darowizn, są przyznawane na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz protokołów, oświadczeń i porozumień podpisanych przez upoważnione agendy rządowe Polski i państw wspierających finansowo realizację projektów ochrony środowiska. Administrowaniem tych środków zajmują się polskie fundusze i fundacje ekologiczne, a także Bank Ochrony Środowiska.

Środki własne jednostek gospodarczych- stanowią je wydatki przeznaczone na realizację zadań proekologicznych, ponoszone ze środków bieżących lub kredytu obrotowego oraz nakłady inwestycyjne. Środki własne na inwestycje są tworzone z odpisów amortyzacyjnych od majątku trwałego, wpływów ze sprzedaży likwidowanych środków trwałych, części zysku przeznaczonego na inwestycje i inne. Z części tych środków spłaca się zobowiązania kredytowe a z pozostałą część przeznaczają się na bieżące zadania inwestycyjne, w tym także na inwestycje ochronne.

Środki własne ludności- stanowią je wydatki ponoszone przez gospodarstwa domowe na usługi i przedsięwzięcia proekologiczne realizowane we własnym zakresie lub na dopłaty do inwestycji komunalnych.

Kredyty bankowe- są zwrotną formą finansowania inwestycji udzielaną podmiotom posiadającym zdolność kredytową, czyli odpowiednio wysoki wynik finansowy zapewniający wypłacalność podmiotu. Kredyt udzielony ze środków własnych banku jest zazwyczaj „kredytem komercyjnym”. Projekty proekologiczne są rozpatrywane na równych prawach z innymi propozycjami inwestycyjnymi i konkurują z nimi o uzyskanie środków finansowych według takich samych kryteriów. Kredyt ze środków finansowych udostępnionych przez instytucje zewnętrzne jest przyznawany najczęściej na wcześniej uzgodnionych warunkach, a prowizja banku jest ceną za administrowanie przekazanymi środkami. Kredyt ze środków finansowych banku z dopłatą do oprocentowania ze źródeł zewnętrznych jest uruchamiany przy użyciu

środków finansowych będących w dyspozycji banku, kierowany jest na cele uzgodnione z instytucją zewnętrzną⁴.

Dotacje budżetowe- środki finansowe pochodzące m.in. z Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa, budżetów wojewodów, ekokonwersji. Korzystają z nich przeważnie przedsiębiorstwa komunalne i społeczne organizacje ekologiczne do finansowania likwidacji skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska lub inwestycji w ochronie przyrody. Obecnie system dotacji zastępowany jest subsydiowaniem za pomocą ulg podatkowych i kredytowych wspieranych przez państwo⁵.

Sektor bankowy

W polskim sektorze bankowym coraz więcej instytucji wykazuje zainteresowanie obsługą finansową inwestycji ekologicznych. Z tego względu banki sukcesywnie rozszerzają swoją ofertę kredytową oraz podnoszą jej atrakcyjność, zarówno pod względem warunków, dostępności i oprocentowania, jak też pod względem wielkości finansowanego kredytu i długości okresu jego spłaty.

Manifestem na rzecz powstania i rozwoju ekologicznej bankowości jest deklaracja ONZ „Banking and Environment”, której banki-sygnatariusze zobowiązują się do uwzględniania ryzyka ekologicznego w kredytowaniu, promocji nowych usług i produktów bankowych o charakterze ekologicznym, połączenia działalności statutowej z ochroną środowiska. Realizacja tej Deklaracji polegać powinna między innymi na:

- stosowaniu kryteriów ekologicznych podczas analizy i oceny założeń techniczno-ekonomicznych projektów inwestycyjnych w ramach procedur udzielania kredytów,
- analizie wniosków kredytowych pod kątem spełnienia przez nie formalno-prawnych,
- wymogów ochrony środowiska,
- stosowaniu preferencji i ułatwień kredytowych dla inwestycji i inwestorów respektujących wymogi ochrony środowiska, nieudzielaniu kredytów inwestorom o złej reputacji ekologicznej i na inwestycje nie spełniające wymogów środowiskowych.

Do maja 1999 roku deklarację ratyfikowało sto czterdzieści jeden banków i para banków w czterdziestu jeden krajach. 15 X 1994 roku w Warszawie czternaście polskich banków ratyfikowało deklarację ONZ „Banking and Environment”. W większości banków można pozyskać kredyt inwestycyjny na przedsięwzięcia ochronne, ale na zasadach komercyjnych, przy oprocentowaniu zbliżonym do inwestycji w innych dziedzinach. Preferencje finansowe dla proekologicznych przedsięwzięć są stosowane tylko w tych bankach, które są wspomagane przez zewnętrzne linie kredytowe.

Spośród polskich banków o proekologicznej orientacji, to Bank Ochrony Środowiska SA jest wizytówką polskiego rynku bankowego. Jego pozycję na tym rynku należy ocenić jako jedną z najsilniejszych. Jest to bank, który niemal całkowicie

⁴ K. Górka, B. Poskrobko, W. Radecki, Ochrona środowiska. Problemy społeczne, ekonomiczne i prawne, PWE, Warszawa 2001, s. 88.

⁵ J. Famielec, Finansowanie ochrony środowiska w Polsce, WYDAWNICTWO AKADEMII EKONOMICZNEJ W KARKOWIE, Karków 2005, s. 88.

opanował polski rynek ekologicznych kredytów preferencyjnych, oraz bank o największym doświadczeniu w dziedzinie finansowania przedsięwzięć ekologicznych.

Bank Ochrony Środowiska

Bank Ochrony Środowiska S.A. został utworzony w 1990 roku, a swą faktyczną działalność rozpoczął w 1991 roku. Specjalizuje się w finansowaniu zadań z zakresu ochrony środowiska. Pełni rolę pośrednika w transferowaniu części środków funduszy celowych do preferowanych odbiorców. BOŚ SA jest bankiem uniwersalnym, komercyjnym. Należy do pierwszej piętnastki największych banków działających w kraju. Misja oraz cele Banku zostały wpisane w Statut Banku Ochrony Środowiska. Spółka Akcyjna. Misją Banku jest świadczenie usług finansowych dla podmiotów realizujących przedsięwzięcia na rzecz ochrony środowiska a zwłaszcza w zakresie:

- ochrony powierzchni ziemi, wody, powietrza, lasów i zasobów naturalnych,
- inwestycji z zakresu składowania i unieszkodliwiania odpadów oraz odzyskiwania surowców wtórnych,
- rozwoju produkcji i usług wspomagających ochronę środowiska oraz działań podejmowanych na rzecz ochrony przyrody.

Misją Banku jest również świadczenie usług, oferowanie produktów w sferze powszechnej także świadczenie usług na rzecz:

- międzynarodowych przedsiębiorstw,
- małych i średnich przedsiębiorstw,
- gmin, osób fizycznych⁶.

Głównym celem Banku jest zwiększenie udziału w rynku usług bankowych oraz ugruntowanie pozycji lidera w finansowaniu przedsięwzięć służących ochronie środowiska poprzez wspieranie działalności jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, funduszy ekologicznych, świadczenie usług dla ludności.

Bank Ochrony Środowiska to jedyny bank w Polsce z misją i strategią nakierowaną na obsługę przedsięwzięć służących ochronie środowiska i na wspieranie zrównoważonego rozwoju kraju.

W zakresie wspomagania energetyki wiatrowej Bank Ochrony Środowiska (BOŚ) udzielił dotychczas 34 kredytów o wartości ponad 550 mln zł. Klientami banku w sferze działań proekologicznych są jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy i osoby fizyczne podejmujące działania na rzecz poprawy stanu środowiska w Polsce. Profesjonalizm banku zbudowany został m.in. na doświadczeniu wynikającym z dotychczasowej skali działalności proekologicznej - ponad 41,5 tys. kredytów o wartości przekraczającej 7,8 mld zł skierowanych zostało w latach 1991-2007 na inwestycje generujące efekty ekologiczne.

Wśród zadań finansowanych przez BOŚ znaczącą grupę stanowią projekty związane z wykorzystywaniem odnawialnych źródeł energii (OZE). Doświadczenie banku w tym zakresie to 1550 projektów, na które udzielono ponad 700 mln zł kredytów. Podobnie jak w innych dziedzinach ochrony środowiska do inwestorów

⁶ L.Dziawgo, Pozyskiwanie kapitałów osób fizycznych..., op. cit., s. 117.

korzystających z OZE zaliczyć można osoby fizyczne (zakup i montaż kolektorów słonecznych czy pomp ciepła), samorządy (kotłownie na biomase) i przedsiębiorców (elektrownie wodne czy wiatrowe, inwestycje związane z wykorzystaniem biogazu).

Bank Ochrony Środowiska wyróżnia na rynku oferta kredytów preferencyjnych, a więc o niższym od rynkowego oprocentowaniu, przeznaczonych na finansowanie zadań proekologicznych. Taka atrakcyjna dla inwestorów oferta jest wynikiem współpracy banku z donatorami - instytucjami, które użyczają tanich środków na kredyty udzielane przez BOŚ lub dopłacają część odsetek do oprocentowania kredytu. Instytucje, z którymi współpracuje bank w finansowaniu OZE, to przede wszystkim Narodowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, BGK oraz producenci i dystrybutorzy urządzeń i wyrobów służących ochronie środowiska.

Kredyty udzielane we współpracy z NFOŚiGW kierowane są na największe zadania inwestycyjne, a ich warunki zawsze są negocjowane indywidualnie. Aktualnie bank oferuje na inwestycje związane z wykorzystaniem OZE przede wszystkim kredyty preferencyjne udzielane we współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska oraz kredyty komercyjne. Oferta wynikająca ze współpracy z WFOŚiGW jest silnie zróżnicowana w poszczególnych województwach, zależna od warunków umowy banku z funduszem. Przykładem może być atrakcyjna linia kredytowa na finansowanie zakupu i montażu elektrowni wiatrowych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Kredytowane mogą być inwestycje o mocy do 3 MW, okres kredytowania - do pięciu lat, a oprocentowanie równe jest stopie redyskonta weksli pomniejszonej o 3 p.p., tj. na dzień dzisiejszy 2,5 proc. (przy stopie redyskonta weksli wynoszącej 5,5 proc.).

Projekty niespełniające warunków dofinansowania w ramach linii preferencyjnych wynikających ze współpracy z WFOŚiGW mogą być współfinansowane kredytami opartymi na stopie komercyjnej. BOŚ oferuje m.in. specjalną linię KfW5, która przeznaczona jest dla małych i średnich przedsiębiorców na finansowanie zadań związanych z wykorzystaniem OZE.

Bank, zanim zaprezentuje ofertę finansowania, musi zapoznać się z parametrami ekonomicznymi projektu, takimi jak przewidywane koszty, planowana struktura finansowania (w tym środki własne, ewentualna dotacja) oraz planowane przychody (umowy dotyczące sprzedaży energii i świadectw pochodzenia).

W przypadku projektów dotyczących wykorzystania OZE, w tym w szczególności energii wiatru nie mniej ważne niż parametry ekonomiczne są parametry techniczne projektu, do których zaliczyć należy: rodzaj i moc turbin wiatrowych, ich gwarantowaną sprawność, warunki wietrzności oraz wynikającą z tych parametrów - planowaną produktywność farmy wiatrowej. Istotne są również wszelkie dokumenty formalnoprawne związane z realizowaną inwestycją (m.in. pozwolenie na budowę).

Te kredyty mogą być także przeznaczone na finansowanie projektów aplikujących o wsparcie środkami dotacyjnymi UE. Energetyka wiatrowa może być wspierana w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz w ramach niektórych programów regionalnych. W takim przypadku kredyty BOŚ mogą mieć charakter kredytów uzupełniających źródła finansowania inwestycji lub kredytów pomostowych - równych kwocie dotacji i spłacanych bezpośrednio środkami z dotacji.

W okresie styczeń-grudzień 2006 r. Bank udzielił 2109 kredytów na finansowanie przedsięwzięć proekologicznych w łącznej kwocie 566,76 mln zł, w tym:

- kredyty preferencyjne we współpracy z NFOŚiGW, WFOŚiGW i EFRWP: 1228 szt. w kwocie 363,45 mln zł (w tym 151,22 mln zł środków NiWFOŚiGW w ramach decyzji o współfinansowaniu projektów),
- kredyty komercyjne: 881 szt. w kwocie 203,32 mln zł.

W grupie proekologicznych kredytów preferencyjnych szczególne znaczenie miały kredyty udzielone na podstawie umów w sprawie wspólnego finansowania przedsięwzięć z Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz kredyty z dopłatami WFOŚiGW do odsetek. W grupie proekologicznych kredytów komercyjnych dominowały kredyty przeznaczone na przedsięwzięcia termomodernizacyjne. W ramach współpracy z NFOŚiGW i WFOŚiGW dofinansowano m.in. kilka przedsięwzięć Funduszu Spójności, dotyczących modernizacji gospodarki wodno-ściekowej w wybranych miastach, budowy elektrowni wiatrowych, budowy zakładu strzępienia złomu i innych proekologicznych modernizacji technologii.

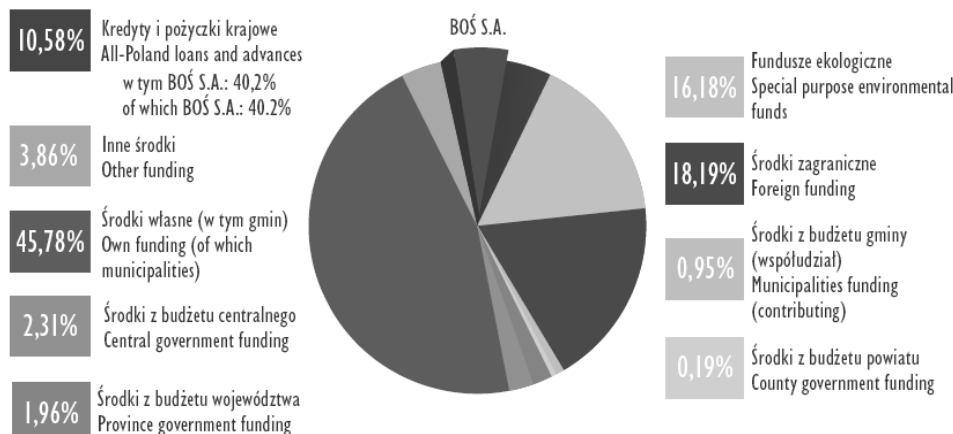
Tabela 1. Kredyty proekologiczne udzielone przez Bank Ochrony Środowiska S.A. we współpracy z NFOŚiGW według kierunków inwestowania w latach 1995–2006

Kierunki przeznaczenia	w latach 1995–2006											
	1995	2000	2003	2004	2005	2006	1995	2000	2003	2004	2005	2006
	Liczba						Wartość w milionach złotych					
OGÓLEM	260	297	111	981	1509	129	215,1	99,0	64,4	229,8	331,3	239,3
Ochrona atmosfery	87	64	88	624	1217	91	62,4	24,3	17,6	91,9	334,1	194,4
Ochrona wody	151	196	14	232	131	12	132,5	61,5	21,4	84,1	24,8	74,4
Ochrona ziemi	22	36	9	118	146	22	20,2	12,8	25,4	52,1	62,3	13,5
Ochrona przyrody i edukacji ekologicznej	-	-	-	3	5	1	-	-	-	0,5	2,4	1,0
Gospodarka wodna	-	1	-	4	10	3	-	0,4	-	1,2	7,7	1,0

Źródło: Ochrona Środowiska 2007, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2007.

W 2006 r. udzielono także kredytów w ramach 13 linii ze środków NFOŚiGW na inwestycje proekologiczne (umowy z 2003 r. i 2004 r.), jednak zdecydowana większość dostępnych środków została wyczerpana już w 2005 r.

W ramach współpracy z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dofinansowano wiele zadań realizowanych przez Klientów indywidualnych. Były to głównie modernizacje systemów grzewczych, termomodernizacje budynków, przydomowe oczyszczalnie ścieków, usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Rysunek 1. Struktura nakładów na ochronę środowiska i gospodarkę wodną z udziałem BOŚ S.A.
Źródło: Raport ekologiczny BOŚ 2007, Internet, [http:// www.bosbank.pl/pub/2008](http://www.bosbank.pl/pub/2008).

Finansowanie przez BOŚ S.A. inwestycji proekologicznych jest możliwe dzięki bogatej ofercie, która obejmuje zarówno formy preferencyjne, jak i komercyjne. Kredytowanie preferencyjne jest możliwe dzięki współpracy z partnerami dysponującymi tanimi środkami na ochronę środowiska. Różnorodne zachęty finansowe dla inwestujących w ochronę środowiska Bank stara się stosować także w przypadku kredytów komercyjnych. Mogą one przybierać formę premii (jak w przypadku kredytów na termomodernizację budynków), obniżenia oprocentowania (kredyty w porozumieniu z dystrybutorami materiałów i urzędzeń służących ochronie środowiska), szczególnego dostosowania warunków kredytu do podejmowanej inwestycji (kredyty na zadania realizowane w formule „Trzeciej strony”).

W przypadku przedsięwzięć o dużej skali BOŚ S.A. oferuje także organizację montażu finansowego, głównie z NFOSiGW oraz WFOŚiGW. Pozyskuje środki na zbilansowanie całkowitych kosztów inwestycji, negocjuje warunki udzielenia kredytu, dostosowując je do specyfiki inwestycji, dokonuje podziału płatności z poszczególnych źródeł finansowania, monitoruje realizację zadania i uzyskanie efektów ekologicznych oraz opracowuje sprawozdania dla partnerów finansowania.

Podsumowanie

W ostatnich latach obserwuje się w Polsce wzrost zainteresowania inwestycjami proekologicznymi oraz możliwościami ich finansowania. Finansowanie ochrony środowiska staje się ważnym segmentem działalności na rynkach finansowych, angażującym coraz to nowe podmioty. Coraz więcej banków aktywnie uczestniczy w finansowaniu i wspieraniu inwestycji i projektów ekologicznych wprowadzając do swoich ofert coraz to nowe produkty o charakterze ekologicznym oraz kredytując inwestycje w sferze ekologii. Specjalną rolę na rynku inwestycji ekologicznych odgrywa Bank Ochrony Środowiska Spółka Akcyjna, który jest jedynym polskim bankiem, wyspecjalizowanym w kredytowaniu proekologicznych inwestycji na warunkach

preferencyjnych. Bank Ochrony Środowiska SA. od 1991 roku wspiera finansowo inwestycje służące ochronie środowiska, zaspakajając potrzeby w tym zakresie i przyczyniając się do poprawy warunków życia w Polsce. Podczas piętnastoletniej działalności, Bank zdobył miano lidera, specjalisty w zakresie kredytowania działań proekologicznych, niemal całkowicie opanował polski rynek ekologicznych kredytów. Jego specyfika powoduje, że obok Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Fundacji EkoFundusz jest jednym z filarów systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce. Można też mówić o wpływie banku na stan środowiska w Polsce, bowiem zrealizowane przedsięwzięcia w istotnym stopniu przyczyniły się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń powietrza, gleby i wody. W okresie 15 lat Bank Ochrony Środowiska SA. udzielił ponad 45 tysięcy kredytów na finansowanie przedsięwzięć proekologicznych w łącznej kwocie przekraczającej 6 miliardów złotych. Kredyty przyznawane przez Bank są jednym z ważniejszych źródeł finansowania małych i średnich inwestycji proekologicznych, stanowiąc znaczny odsetek ogółu wydatków na ochronę środowiska.

Literatura

1. Famielec J. (red.), Finansowanie ochrony środowiska w Polsce w warunkach osłabienia finansów publicznych, WYDAWNICTWO AKADEMII EKONOMICZNEJ W KARKOWIE, Karków 2005.
2. Górka K., Poskrobko B., Radecki W., Ochrona środowiska. Problemy społeczne ekonomiczne i prawne, PWE, Warszawa 2001.
3. Stefański M., Finanse w ochronie środowiska, WYDAWNICTWO WYŻSZEJ SZKOŁY HUMANISTYCZNO-EKONOMICZNEJ WE WŁOCŁAWKU, Włocławek 2004.

Summary

Financing undertakings from the scope of the environmental protection in Poland is relatively a new, but quickly developing area of activity on financial markets. It includes financing current expenses to functioning of protective devices and services of the environmental protection and financing the implementations of investment associated with the protection and with the rehabilitation of the environment. In the article a participation of the bank sector was presented in financing the environmental protection in Poland on the example of the Bank of the Environmental Protection.

Informacja o autorach:

prof. nadzw. dr hab. Janusz Toruński

dr inż. Henryk Wyrębek

Institut Zarządzania i Marketingu

08-110 Siedlce

ul. Żytnia 17/19

zeszytynaukowe@ap.siedlce.pl